

Preadvies
van de
Adviescommissie Strafrecht
inzake
Wijziging van het Wetboek van Strafrecht in verband met het beperken van de
mogelijkheden om een taakstraf op te leggen voor ernstige zeden- en geweldsmisdrijven

1. Inleiding

Volgens de toelichting is de aanleiding voor dit wetsvoorstel gelegen in het onderzoek dat door de Raad voor de Rechtspraak en het College van Procureurs-Generaal is uitgevoerd naar de praktijk van het vorderen en opleggen van taakstraffen. Dit onderzoek vond plaats omdat aan de juistheid van het beeld dat van de hedendaagse strafpraktijk in een televisieuitzending van Zembla van 14 oktober 2007 werd geschetst, door de Raad en het College in ernstige mate werd getwijfeld¹.

De conclusie die de Raad en het College uit het onderzoek trekken luidt, zo is te lezen in de samenvatting van het rapport, dat de *“uitkomsten (...) duidelijk (maken) dat de praktijk van het opleggen van taakstraffen in zeer hoge mate verloopt volgens de voorgeschreven regels en de daarachter liggende bedoeling van de wetgever. Incidentele afwijkingen daarbij zijn een inherent kenmerk van elke praktijk.”*

Hoewel aldus uit het onderzoek blijkt dat in het algemeen conform het oogmerk van de wetgever bij de totstandkoming van de huidige wettelijke regeling omtrent de taakstraf is gehandeld en dat afwijkingen slechts bij incident voorkomen, stelt de regering dat het onwenselijk is dat de taakstraf meer dan bij uitzondering bij ernstige delicten wordt opgelegd. Zij wil daarom in de wetgeving tot uitdrukking gebracht zien dat de taakstraf voor ernstige misdrijven geen passende straf is. De regering verwijst voor de onderbouwing hiervan naar de in het rapport opgenomen tabel 3.1, waaruit blijkt dat in 41% van de onderzochte gevallen van veroordeling voor ernstige misdrijven een taakstraf werd opgelegd, dat dit in 6% van de gevallen was in combinatie met een onvoorwaardelijke gevangenisstraf, in 21% van de gevallen in combinatie met een voorwaardelijke gevangenisstraf en dat in 14% van de gevallen alleen een taakstraf werd opgelegd.

1.1 De vraag naar het nut en de noodzaak van het onderhavige wetsvoorstel

De Adviescommissie Strafrecht vindt het op zichzelf voorstelbaar dat wanneer zou blijken dat de rechtshandhaving aantoonbaar niet strookt met zijn eerder tot uiting gebrachte bedoelingen, de wetgever ingrijpt. Van een dergelijke situatie is evenwel geen sprake. De Raad voor de Rechtspraak en het College van Procureurs-Generaal moeten worden

¹ Zie voorwoord, p. 4 van het rapport van A. Klijn, F. van Tulder, R. Beaujean, T. van der Heijden & G. Rodenburg, *Moord, doodslag, taakstraf? Een Zembla-uitzending nader bekeken*, Raad voor de rechtspraak Research Memoranda jaargang 4 (2008) nr. 1.

geprezen om de door hen getoonde doortastendheid na de verontrusting die de uitzending van Zembla van 14 oktober 2007 teweeg bracht. De Adviescommissie Strafrecht meent dat het door de Raad en het College verrichte (gedegen) onderzoek het geringe realiteitsgehalte van de in deze uitzending gebrachte boodschap aantoonst.

De Adviescommissie Strafrecht betreurt het dat de regering zich bij het doen van dit wetsvoorstel kennelijk uitsluitend heeft laten leiden door het in tabel 3.1 van het rapport vermelde percentage van 14% van de als 'ernstig' aangeduide misdrijven waarbij alleen een taakstraf werd opgelegd, en dat zij alleen op basis daarvan concludeert dat het opleggen van de taakstraf bij ernstige misdrijven meer dan uitzondering is. Uit de overige bevindingen zoals door de Raad en het College gepresenteerd, volgt immers dat het opleggen van de enkele taakstraf bij ernstige zeden- en geweldsmisdrijven wel degelijk uitzondering is en, zo die oplegging al voorkomt, gerechtvaardigd wordt door de omstandigheden van het specifieke geval. In dit verband wordt gewezen op het feit dat uit het rapport blijkt dat oplegging van de taakstraf niet voor is gekomen bij een veroordeling tot moord en doodslag. Ook blijkt volgens de samenvatting van het rapport, dat *"bij zaken waarvoor de rechter een taakstraf oplegt, de eigenschappen van de dader (jonge leeftijd, gering strafrechtelijk verleden, inzet dader voor verbetering) vaak de strafwaardigheid verminderen. Ook de 'stemmen' uit de omgeving van de rechter (eis OM, advies reclassering c.s.) wijzen daarbij meestal in de richting van een taakstraf. De rechter legt langere taakstraffen en minder 'kale' taakstraffen op, als sprake is van 'meer strafwaardige' misdrijven."*

In dit verband vindt de Adviescommissie Strafrecht vermeldenswaard het eindoordeel van de door de onderzoekers ingeschakelde externe (niet tot de rechterlijke macht behorende) beoordelaars die 28 van de in de steekproef opgenomen zaken, waarin de rechter afweek van de eis van het openbaar ministerie, hebben bestudeerd. Beiden zien in de aan hen gepresenteerde zaken 'geen aanleiding tot verontrusting'. Volgens één van hen heeft voorts *'de zittende magistratuur in het overgrote deel van de (...) geziene zaken uitstekend werk (...) gedaan en datgene (...) gedaan wat van een rechter verwacht mag worden, namelijk een oordeel vellen op basis van de wet en alle naar voren gekomen feiten en omstandigheden na afweging van alle betrokken belangen'* en meent de ander te kunnen stellen *'dat er op dit specifieke terrein geen reden tot zorg is over de kwaliteit van de strafrechtpleging als zodanig.'*

1.2 Inperking van de beslissingsvrijheid van de rechter

Het wetsvoorstel dat thans voorligt perkt de vrijheid van de rechter om in een individueel geval te beslissen over de straf(modaliteit) ernstig in. Hoewel de voorgestelde wetswijziging, doordat de rechter in bepaalde gevallen is gebonden aan de oplegging van een minimale straf aan een pleger van een misdrijf, niet de invoering van minimumstraffen omvat, komt de regeling daar wel dicht bij in de buurt. Een dergelijke ingrijpende inperking van de rechterlijke beslissingsvrijheid is niet eerder voorgekomen.² De Adviescommissie Strafrecht is van mening dat de voorgestelde inperking slechts is toegestaan als zij wordt gedragen door een brede maatschappelijke consensus waarvan uit het wetsvoorstel en de daarbij behorende Memorie van Toelichting evenwel niet blijkt. Zij behoeft ook een grotere rechtvaardiging dan die thans aan het wetsvoorstel ten grondslag is gelegd. Zonder deze spreekt uit het wetsvoorstel een ongefundeerd wantrouwen ten aanzien van het functioneren van de rechterlijke macht dat slechts tot gevolg kan hebben dat aan het vertrouwen dat burgers in de rechterlijke macht moeten kunnen hebben ten onrechte afbreuk wordt gedaan³.

² Art. 14a Sr beperkt de vrijheid van de rechter bij de strafoplegging eveneens, doch niet in de mate als thans wordt voorgesteld.

³ Zie over de risico's van de focus op de bestuurlijke procesoriëntatie in plaats van maatschappelijke probleemoriëntatie het rapport nr. 75 van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, *'Lerende overheid. Een pleidooi voor probleemgerichte problematiek.'* AUP 2006

1.3 Conclusie

Nu het wetsvoorstel een regeling voor een materie beoogt te geven die feitelijk al in de rechtspraak is gereguleerd en voorts niet blijkt dat de bij de regeling voorgestelde belangrijke inperking van de beslissingsvrijheid van de onafhankelijke rechter door een brede maatschappelijke consensus wordt gedragen, stelt de Adviescommissie Strafrecht voor het wetsvoorstel in te trekken.

De Adviescommissie zal, niettegenstaande haar standpunt in deze, in het onderstaande inhoudelijk op de voorgestelde artikelen ingaan.

2. Artikelsgewijze bespreking

2.1 Artikel 22b lid 1 onder b jo. lid 3

geen mogelijkheid tot taakstraf bij 'lichtere' delicten

Zoals in de inleiding is verwoord, is de aanleiding voor dit wetsvoorstel gelegen in het feit dat de regering het onwenselijk vindt dat de taakstraf meer dan bij uitzondering bij ernstige delicten wordt opgelegd. Gelet op de door de regering aangehaalde passages uit de 1^e en 2^e Kamerstukken die betrekking hebben op de huidige regeling, wordt bij ernstige delicten gedacht aan 'zeer zware delicten'⁴ en 'ernstige vormen van seksuele- en geweldsdelicten'⁵. De regering heeft in de Memorie van Toelichting met betrekking tot artikel 22b lid 1 onder a (p. 4) aangegeven dat het *formele criterium* van een gevangenisstraf van tenminste zes jaar aansluit bij de opvatting van de wetgever over de ernst van een delict en voorts dat dit strafmaximum aansluit bij de grens die voor de afdoening door middel van een strafbeschikking (art. 74 WvSr) en de transactie (art. 257a WvSr) wordt gehanteerd. Datzelfde geldt voor het *materiële criterium* van het ernstig schenden van de lichamelijke integriteit, waarin eveneens de ernst van het misdrijf tot uitdrukking komt, aldus de Memorie van Toelichting.

Het komt de Adviescommissie Strafrecht niet juist voor dat het oorspronkelijke uitgangspunt van het wetsvoorstel vervolgens in de voorgestelde regeling van artikel 22b lid 1 onder b geheel wordt verlaten en aldus ook door de wetgever blijkens het strafmaximum als 'lichte(re)' delicten aangemerkte strafbare feiten worden uitgesloten van het opleggen van een enkele taakstraf. Voor het verlaten van dit uitgangspunt wordt door de regering ten onrechte in het geheel geen motivering gegeven.

Het ontbreken van het materiële criterium ('ernstig schenden van de lichamelijke integriteit') bij de 'lichtere categorie' misdrijven, aangewezen bij amvb, kan concreet de volgende situatie tot gevolg hebben. Stel dat de minister van mening is dat het delict van eenvoudige mishandeling (titel XX) ingevolge artikel 22b lid 1 onder b bij amvb moet worden aangewezen als delict waarvoor oplegging van een taakstraf in principe is uitgesloten. Indien vervolgens in een strafrechtelijke procedure bewezen wordt verklaard dat iemand een klap heeft uitgedeeld waardoor een ander pijn heeft geleden (eenvoudige mishandeling), dan kan de rechter hem voor dat vergrijp slechts een taakstraf opleggen als daarbij ook een al dan niet voorwaardelijke gevangenisstraf wordt opgelegd (art. 22b lid 3).

⁴ Kamerstukken II 1997-1998, 26114, nr. 3, blz. 8)

⁵ Handelingen I 1999-2000, nr. 36, blz. 1726)

Zou deze persoon zich echter aan een zwaarder vergrijp hebben schuldig gemaakt, hij heeft bijvoorbeeld geen klap maar een vuistslag op het hoofd van het slachtoffer gegeven met evenwel niet meer gevolgen dan een blauwe plek, dan zal vermoedelijk een poging tot zware mishandeling worden bewezen verklaard⁶ en kan de rechter (nu er geen ernstige inbreuk op de lichamelijke integriteit van het slachtoffer tot gevolg heeft gehad) hem zonder meer een 'kale' taakstraf opleggen. Voor dit verschil in afdoening, die het gevolg kan zijn van dit wetsvoorstel, is geen rechtvaardiging. Voorgesteld wordt artikel 22b lid 1 onder b WvSr te schrappen.

krachtens de wet, lid 1 onder b jo. lid 3

De regering stelt voor, het opleggen van een taakstraf in 'bij of krachtens de wet bepaalde' gevallen af te schaffen. De gevallen die 'bij' de wet zijn bepaald, zijn te vinden in het voorgestelde artikel 22b Sr lid 1 onder a, in verbinding met lid 3 en zijn daarmee voldoende bepaald omschreven.

Dat geldt evenwel niet voor de gevallen die 'krachtens' de wet zijn bepaald en te vinden zijn in artikel 22b lid 1 onder b. Het gaat dan om bij amvb aangewezen misdrijven die zijn omschreven in een der Titels VIII (misdrijven tegen het openbaar gezag), XIV (misdrijven tegen de zeden) en XX (mishandeling) van het Tweede Boek, voor zover daarop minder dan zes jaar gevangenisstraf staat. Het is de bedoeling van de regering om daarmee 'op basis van de zich in de praktijk voordoende gevallen wijzigingen aan te brengen in de zeden- en geweldsmisdrijven waarvoor een taakstraf in beginsel is uitgesloten zonder dat daarvoor het Wetboek van Strafrecht behoeft te worden gewijzigd', aldus de Memorie van Toelichting, p. 5.

Het komt de Adviescommissie Strafrecht voor dat het in het licht van de rechtszekerheid gewenst is de in lid 1 onder b van artikel 22b bedoelde delicten neer te leggen in een wet in formele zin. Daarmee wordt tevens gewaarborgd dat plaatsing van delicten op een dergelijke lijst weloverwogen plaats vindt en niet wordt bepaald door de 'waan van de dag'. Ook bestaat door bekendmaking van de aanmerking van bepaalde delicten als delict in de zin van artikel 22b lid 1 onder b bij neerlegging in formele wet een betere garantie dat deze daadwerkelijk ter kennis van de burger komt dan wanneer dit bij amvb gebeurt. Een precedent in deze zin is al geschapen door de artikelen 67 en 67a WvSv. Het is tot op heden niet gebleken dat aanbrengen van wijzigingen door de wetgever in de laatstgenoemde bepalingen door toevoeging van nieuwe delicten problematisch is. Daarbij moet worden bedacht dat er met aanwijzing van bepaalde delicten in de zin van artikel 22b lid 1 onder b WvSr in het algemeen geen haast is geboden.

De Adviescommissie wijst er bovendien op dat aan het openen van de mogelijkheid de wet, althans het toepassingsbereik van de wet, bij amvb in plaats van bij formele wet te wijzigen ook het bezwaar kleeft dat op deze wijze in de toekomst bij elke wijziging door een lagere regeling van de hogere regeling kan worden afgeweken. Zoals de Raad van State ook stelt in haar advies⁷ voorafgaand aan het voorstel tot wijziging van de Opiumwet betreffende de procedures tot toevoeging van nieuwe middelen aan de Lijsten I en II van de Opiumwet⁸ dient zulks, mede gelet op aanwijzing 34 van de Aanwijzingen voor de regelgeving, zoveel mogelijk worden vermeden. De Raad van State heeft daarom in haar advies destijds de Minister van VWS aanbevolen over te gaan tot invoering van een zgn. voorhangprocedure, welke aanbeveling door de Minister is opgevolgd⁹ en als zodanig in artikel 3a lid 4 van de Opiumwet is terecht gekomen. Door die voorhangprocedure kan de formele wetgever

⁶ zie ook het voorbeeld in de Memorie van Toelichting op p. 4 over het criterium 'ernstige inbreuk op de lichamelijke integriteit'

⁷ Kamerstukken II 2000-2001, 27874, B, p. 2 (Advies Raad van State en Nader rapport)

⁸ Wet van 13 juli 2002, Stb. 520

⁹ Kamerstukken II 2000-2001, 27874, B, p. 2 (Advies Raad van State en Nader rapport)

toezicht houden op de regeling en wordt voorkomen dat een hogere regeling door een lagere wordt gewijzigd.

De Adviescommissie stelt, samenvattend, de regering voor in artikel 22b lid 1 onder b reeds thans, net als het geval is bij de regeling van artikel 67 en 67a WvSv, te benoemen welke delicten, buiten die genoemd in art. 22b lid 1 onder a, onder het bereik van artikel 22b lid 1 jo lid 3 WvSr dienen te vallen en de mogelijkheid van toevoeging of verwijdering van daar vermelde delicten bij amvb te schrappen dan wel in ieder geval een voorhangprocedure onderdeel uit te laten maken van de regeling.

beperking tot 'zeden- en geweldsmisdrijven' bij aanwijzing middels amvb

Hoewel de memorie van toelichting vermeldt dat aanwijzing van bepaalde misdrijven bij amvb bedoeld is om wijzigingen aan te brengen in de zeden- en geweldsmisdrijven waarvoor een taakstraf in beginsel is uitgesloten, komt dit naar de mening van de Adviescommissie ten onrechte niet tot uitdrukking in de wet. Gelet op het feit dat de genoemde titels tal van misdrijven bevatten die niet zijn terug te voeren op zeden- of geweldsmisdrijven, is de tekst van de wet in relatie tot de beoogde doelstelling te ruim. Voorgesteld wordt de door de Memorie van Toelichting aangebrachte beperkingen in de keuze van de aan te wijzen delicten neer te leggen in de wet.

2.2 Art. 22b lid 2 jo lid 4

Bij dit artikellid, dat beoogt iemand slechts één keer in de vijf jaar in de gelegenheid te stellen een taakstraf te verrichten, moet, net als bij artikel 22b lid 1 onder b, worden geconstateerd dat de regeling niet wordt gerechtvaardigd door datgene wat door de regering als aanleiding voor dit wetsvoorstel wordt genoemd. Noch in het rapport van de Raad voor de Rechtspraak en het College van Procureurs-Generaal noch uit andere bron komt naar voren dat de rechter bij zijn strafoplegging zodanig afwijkt van het gedachtegoed van de wetgever dat een ingrijpen op dit punt noodzakelijk is. Het rapport van de Raad en het College meldt in de samenvatting dat *'(b)ij circa 2% van de taakstraffen in 2006 is sprake van een eis die niet zonder meer in lijn is met de aanwijzing over het herhaald vorderen van een taakstraf. Het opleggen van hoge aantallen taakstraffen aan dezelfde persoon komt vooral voor bij overtredingen. Dit heeft veelal een wetstechnische oorzaak, omdat de rechter elke overtreding apart moet bestraffen en dus niet voor alle overtredingen gezamenlijk één straf kan opleggen.'*

Ook hier, en wellicht nog prangender, rijst de vraag naar het nut van de voorgestelde regeling (zie 1.3).

3. Verhouding van de voorgestelde regeling tot andere bepalingen in het WvSr

Artikel 14g lid 2 WvSr

Niet duidelijk is hoe de verhouding is tussen de voorgestelde regeling en de huidige regeling met betrekking tot de voorwaardelijke veroordeling (art. 14a e.v WvSr). Meer in het bijzonder vraagt de Adviescommissie Strafrecht zich af of, ingeval de rechter in plaats van een last tot tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf een taakstraf gelast (artikel 14g lid 2 WvSr), de termijn bedoeld in artikel 22b lid 2 ingaat vanaf het moment van het in kracht van gewijsde gaan van de oorspronkelijke (voorwaardelijke) veroordeling of pas vanaf het moment van het in kracht van gewijsde gaan van de (latere) last tot het verrichten van een taakstraf.

Artikel 22g WvSr

In artikel 22g WvSr heeft de wetgever de mogelijkheid opengelaten (door gebruik van het woord 'kan' in lid 1), dat het Openbaar Ministerie, hoewel een taakstraf niet naar behoren is verricht, een bevel tot tenuitvoerlegging van de vervangende hechtenis achterwege laat. Zulks kan onder meer geschieden, aldus ook p. 2 van de Memorie van Toelichting op het huidige concept wetsvoorstel, als iemand door ernstige ziekte of door een ongeval niet langer in staat is een taakstraf te verrichten of dat de persoon aan wie een taakstraf is opgelegd met een ernstige stoornis in een psychiatrisch ziekenhuis wordt opgenomen. Mocht het Openbaar Ministerie van de beleidsvrijheid die het in deze heeft geen gebruik maken, dan zou de rechter ingevolge artikel 22g lid 3 de beslissing van het Openbaar Ministerie in die zin nog kunnen wijzigen door bevel tenuitvoerlegging in te trekken.

In het voorgestelde artikel 22b lid 2 WvSr is ten onrechte geen rekening gehouden met omstandigheden als deze, die zich na oplegging van een taakstraf kunnen voordoen en aanleiding zijn om een bevel tenuitvoerlegging vervangende hechtenis achterwege te laten. Het zou derhalve kunnen betekenen dat iemand die eerder een taakstraf opgelegd heeft gekregen die hij buiten zijn schuld niet kan verrichten bij een volgende veroordeling binnen vijf jaar, niet alsnog de gelegenheid krijgt een taakstraf te verrichten. Dit lijkt in strijd met de aan de regeling ten grondslag liggende gedachte dat iemand maar eens in de vijf jaar de gelegenheid krijgt een taakstraf te verrichten.

Artikel 77a WvSr

De Adviescommissie Strafrecht merkt op, dat in het wetsvoorstel ten onrechte geen wijziging van artikel 77a WvSr is opgenomen waarbij is bepaald dat art. 22b WvSr niet van toepassing is op degene die ten tijde van het begaan van het strafbaar feit de leeftijd van 12 jaren doch nog niet die van 18 jaren heeft bereikt. Zulk een wijziging is, gelet op de geheel eigen regeling van de taakstraf als hoofdstraf in het jeugdstrecrecht, wenselijk.

Daarnaast vraagt de Adviescommissie Strafrecht zich af of het de bedoeling van de regering is om artikel 22b lid 2 jo lid 4 mede van toepassing te laten zijn op degene die gedurende zijn minderjarigheid wegens een misdrijf een taakstraf opgelegd heeft gekregen en die vervolgens, na meerderjarig te zijn geworden, zich binnen vijf jaren na die veroordeling schuldig heeft gemaakt aan een misdrijf. De regeling zoals deze nu luidt sluit een dergelijk toepassingsbereik niet uit. Het komt de Adviescommissie Strafrecht voor dat nu de wetgever het opleggen van meerdere (achtereenvolgende) taakstraffen aan een minderjarige blijkens de regeling in artikel 77m lid 6 WvSr kennelijk niet heeft willen uitsluiten, de thans voorgestelde regeling zich dient te beperken tot veroordelingen tot taakstraf wegens misdrijf gepleegd ná het bereiken van de meerderjarigheidsgrens.

4. Inwerkingtreding

Artikel II van het concept wetsvoorstel bepaalt dat de inwerkingtreding plaatsvindt met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin zij wordt geplaatst.

Naar de mening van de Adviescommissie Strafrecht is dit in strijd met artikel 1 WvSr, art. 16 Grondwet, artikel 7 EVRM en art. 15 IVBPR voor zover het artikel 22b lid 1 jo lid 3 betreft. Zij baseert dit op het navolgende.

Blijkens de Memorie van Toelichting bij het concept wetsvoorstel, wordt de voorgestelde wetswijziging ingegeven door het bij de regering levende standpunt dat de taakstraf voor bepaalde ernstige misdrijven geen passende straf is. Zij wordt daarvoor als sanctie te licht bevonden. De wijziging raakt in die zin de voor die categorie delicten bedreigde straf rechtstreeks¹⁰. Dit wetsvoorstel geeft daarmee blijk van een veranderd inzicht in de

¹⁰ Zie de noot van P.A.M. Mevis bij HR NJ 2008, 52 onder 6

strafwaardigheid van bepaalde, in het wetsvoorstel aangeduide feiten, waarbij mede in aanmerking kan worden genomen het feit dat de wetgever bij het tot stand komen van de huidige wettelijke regeling welbewust geen beperking heeft willen aanbrengen in de aard van delicten waarvoor een taakstraf kan worden opgelegd¹¹. Dit betreft tevens een veranderd inzicht *ten nadele van* de verdachte van die strafbare feiten: aan het arsenaal van straffen dat de rechter heeft, wordt immers in bepaalde gevallen, na de inwerkingtreden van de wet zoals voorgesteld, één straf onttrokken (de 'kale'taakstraf) in plaats waarvan een andere, zwaardere, straf wordt gesteld (de taakstraf +, dat wil zeggen, de taakstraf in combinatie met een al dan niet voorwaardelijke gevangenisstraf).

In die zin verschilt het concept wetsvoorstel van eerdere wetswijzigingen als die bij wet van 21 december 1994 (Stb. 1995, 32) toen de combinatie van twee hoofdstraffen als sanctie mogelijk werd gemaakt¹² en die van 22 december 2005 (Stb. 2006, 11) waarbij de regeling betreffende de voorwaardelijke veroordeling werd verruimd¹³.

Het voorgestelde artikel II betreffende de inwerkingtreding heeft tot consequentie dat strafbare feiten, hoewel gepleegd vòòr de datum van inwerkingtreding, worden bestraft op de wijze als bij dit wetsvoorstel bepaald. Dat wil zeggen dat iemand die een ander op 1 januari 2009 een vuistslag in het gezicht heeft gegeven waardoor de neus van die ander is gebroken (zware mishandeling) en die pas na inwerkingtreding van deze wet wordt berecht, van de rechter niet meer slechts een taakstraf opgelegd kan krijgen, maar uitsluitend een taakstraf gecombineerd met een al dan niet voorwaardelijke gevangenisstraf. Daarmee is die verdachte niet berecht naar de wetgeving op het moment van het begaan van het strafbare feit (artikel 1 lid 1 WvSr) en is evenmin de voor die verdachte meest gunstige bepaling toegepast (artikel 1 lid 2 WvSr). De rechter wordt tevens ingevolge artikel 22b lid 1 gedwongen, waar hij een taakstraf wil opleggen, deze te combineren met een al dan niet voorwaardelijke gevangenisstraf, waardoor hij feitelijk niet anders kan dan een zwaardere straf opleggen dan die, die ten tijde van het begaan van het strafbare feit van toepassing was (artikel 7 EVRM¹⁴ en, vergelijkbaar, 15 IVBPR).

De regering wordt daarom in overweging gegeven het overgangsrecht in het wetsvoorstel zodanig te regelen dat dit in overeenstemming is met de wet en van toepassing zijnde verdragen.

Rotterdam, 22 januari 2009

Adviescommissie Strafrecht
Mr. T.N.B.M. Spronken, voorzitter,
namens deze, mr. R. Hoogendoorn, secretaris

¹¹ Memorie van toelichting bij het concept wetsvoorstel, p. 1 en 2 en de verwijzing aldaar naar Kamerstukken II 1997-1998, 26114, nr. 3, blz. 8 en Handelingen I 1999-2000, nr. 36, blz. 1726.

¹² Zie (onder meer) HR 10 juli 2001, NJ 2002, 482

¹³ HR 13 juni 2006 NJ 2008, 52 m.nt. P.A.M. Mevis

¹⁴ Zie in dit verband de uitspraak van het EHRM in de zaak Achour t. Frankrijk van 29 maart 2006, Appl.no. 67335/01, p. 9: *'The Court must therefore verify that at the time when an accused person performed the act which led to his being prosecuted and convicted there was in force a legal provision which made that act punishable, and that the punishment imposed did not exceed the limits fixed by that provision(..).'*